

передбачення насильства, а також аналізу реакції громадськості на різні події з точки зору національної безпеки. Моніторинг соціальних мереж був представлений як новий корисний ресурс для ситуаційної обізнаності під час терористичних інцидентів. Однак, як показують автори, автори дбають про те, щоб приділити увагу етичним питанням, пов'язаним із поширенням надмірних публікацій у Twitter під час тероризму, оскільки це може допомогти з порядком денним нападників [4].

Отже, соціальні медіа, хоча і є надзвичайно важливим інструментом для комунікації та обміну інформацією, можуть також становити серйозну загрозу національній безпеці через поширення дезінформації, маніпуляцію громадською думкою, радикалізацію та кібератаки. З цього приводу важливо вживати заходів для виявлення та боротьби з такими загрозами, зберігаючи при цьому принцип свободи слова та відкритого доступу до інформації.

1. Salik, H., ve Iqbal, Z. (9 Eylül 2019). The Geopolitics. URL : <https://thegeopolitics.com/social-media-and-national-security/>
2. Shruti, P. (2016). The Social Media Challenge to National Security: Impact and Opportunities. New Delhi: Institute for Defence Studies and Analyses.
3. Chukwuere, J. E., ve Onyebukuva, C. F. (2018). The Impacts of Social Media on National Security: A View from the Northern and South-Eastern Region of Nigeria. International Review of Management and Marketing, 8(5), 50-59.
4. Sykora, M. D. (2013). National Security and Social Media Monitoring: A Presentation of the EMOTIVE and Related Systems. European Intelligence and Security Informatics Conference.

УДК 355.40

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/335-336

Богдан ВІННІЧУК

здобувач кафедри
національної безпеки

Владислав СТРЕЛКОВ

старший викладач кафедри
національної безпеки
Волинського національного
університету імені Лесі Українки,
доктор філософії

РОЛЬ OSINT-РОЗВІДКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Національна безпека в сучасному світі є міждисциплінарною діяльністю у сфері державотворення та націєтворення. Цей аспект діяльності охоплює всі без винятку аспекти державності та інших суспільних практик та інститутів, оскільки становить собою умову якісного функціонування політичної системи держави й суспільства, а також супроводжує управлінський цикл на всіх етапах, окрім того, національна безпека стосується й соціальної та політичної прогностики, що дозволяє в подальшому передбачувати наслідки реалізації тих чи інших інтересів, потреб та ідей [1].

Розвідка як невіддільний від національної безпеки елемент структури гарантування забезпеченості й захищеності нації провадить власне буття в різних формах, одна з них – розвідка з відкритих джерел, тобто OSINT. Отже, дослідження взаємопов'язаності цих двох феноменів, системи та підсистеми становить істотний інтерес для сучасного та подальшого покоління наукових досліджень у межах окресленої тематики.

Розвідка та національна безпека тісно пов'язані між собою, оскільки розвідка забезпечує своєчасну та достовірну інформацію про потенційні або реальні загрози національним інтересам, а також про можливості та наміри супротивників. Розвідка допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо захисту національної безпеки, планувати та виконувати заходи протидії, а також визначати пріоритети та ресурси для забезпечення національної безпеки. Розвідка також сприяє розвитку та підтримці міжнародного співробітництва у сфері безпеки, обміну інформацією та досвідом, а також підвищенню

довіри та стабільності [1].

Розвідка – це процес збору та аналізу інформації про потенційних або реальних супротивників, загрози, можливості та інші фактори, що впливають на національну безпеку. Розвідка може бути класифікована за різними критеріями, такими як призначення, територіальний принцип, методи та засоби:

– Воєнна розвідка – розвідка, що здійснюється в інтересах військового командування, штабів та сил, що має на меті добування відомостей про військово-політичну обстановку, бойовий склад, положення, стан, дії та наміри противника;

– Політична (зовнішня) розвідка – розвідка, що здійснюється в інтересах держави, що має на меті добування відомостей про внутрішню та зовнішню політику, науково-технічний потенціал, соціально-економічну ситуацію, міжнародні відносини та інші аспекти життя окремих держав чи їх коаліцій;

– Економічна розвідка – розвідка, що здійснюється в інтересах держави або приватних суб'єктів, що має на меті добування відомостей про промисловість, транспорт, торгівлю, фінанси, природні ресурси, екологію тощо окремих держав чи їх коаліцій;

– Зовнішня контррозвідка – розвідка, що здійснюється в інтересах держави, що має на меті добування відомостей про розвідувальні служби іноземних держав, їх діяльність, методи, засоби, агентуру, плани та заходи протидії [2].

OSINT (розвідка відкритих джерел даних) – це процес збору та аналізу публічно доступної інформації, яка може бути використана для підвищення національної безпеки. OSINT має велике значення для національної безпеки, оскільки дозволяє:

– Розкривати приховані загрози та розуміти мотиви та плани супротивників. OSINT дозволяє глибоко зануритися у відкриті джерела, які часто несвідомо використовують зловмисники. За допомогою ретельного аналізу та відповідних інструментів OSINT можна виявляти, відстежувати та розуміти спосіб дії цих загроз;

– Підвищувати готовність та реагування на різні види загроз, як традиційні, так і нетрадиційні. OSINT сприяє формуванню культури обґрунтованого прийняття рішень, яка суттєво сприяє розробці переконливих стратегій, які відповідають динамічній природі загроз, що перебувають у сучасному світі;

– Доповнювати та покращувати розвідувальну здатність правоохоронних органів та служб безпеки. OSINT дозволяє швидко збирати та точно обробляти та аналізувати відкриті дані, що може бути великою допомогою під час розслідувань та використовуватися для стратегічного планування на національному рівні для боротьби зі злочинністю [3].

Розвідка є важливою для гарантування нацбезпеки України, тому що вона дозволяє:

– Отримувати правдиву та оперативну інформацію про плани та дії ворога, які створюють небезпеку для суверенітету, територіальної цілісності та єдності України;

– Приймати обґрунтовані рішення щодо захисту національних інтересів, планувати та виконувати заходи протидії, а також визначати пріоритети та ресурси для забезпечення національної безпеки;

– Сприяти розвитку та підтримці міжнародного співробітництва у сфері безпеки, обміну інформацією та досвідом, а також підвищенню довіри та стабільності;

– Розвідка є одним із інструментів захисту національних інтересів України від зовнішніх загроз, які постійно змінюються та ускладнюються. Розвідка вимагає високого професіоналізму, патріотизму та відваги від своїх представників [4].

OSINT розвідка є важливою складовою національної безпеки, оскільки вона дозволяє отримувати та аналізувати інформацію про потенційні або реальні загрози, приймати обґрунтовані рішення щодо захисту національних інтересів, планувати та виконувати заходи протидії, а також сприяти розвитку та підтримці міжнародного співробітництва у сфері безпеки. Розвідувальна діяльність вимагає наявності високого рівня професіоналізму та патріотизму у фахівців які її здійснюють.

1. Ліпкан В. Національна безпека України: навчальний посібник. Київ : КНТ, 2009. 576 с.

2. Пик С. Тасмна дипломатія і розвідка у міжнародних відносинах : навч. посіб. Львів : Вид-во ЛНУ, 2012. 514 с.

3. Akhgar B. OSINT as an integral part of the national security apparatus. URL : https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-47671-1_1 (date of access: 17.01.2024).

4. День воєнної розвідки України. URL : <https://gur.gov.ua/content/den-voiennoi-rozvidky-ukrainy.html> (дата звернення 17.01.2024).